

GRO ER ALLTID

← I FLYTSONEN

Tenker du noen gang over alle de systemene som må være i sving for at en flyplass skal virke? Det gjør **Gro Jære (44)**.

TEKST: ANNE GRETE NORDAL. FOTO: MIKKEL MOE

Få av oss tenker vel noe særlig på alle systemene som må være i sving for at en flyplass skal virke?

Fra du kommer inn med flytoget, tar rulletrapper til avgangsterminal, finner infotavler, sjekker inn deg selv og bagasje, at bagasjen scannes, transporteres og havner i riktig fly, at sikkerhetskontrollen fungerer, at flyene tar av og lander på riktige rullebaner, at de takser til riktige gater. På Gardermoen reiser det 24 millioner passasjerer i året. Det hele fortoner seg som et gedigent pulserende puslespill. Noen jobber hele tiden med planene for hvordan alle systemene skal fungere sammen – rett og slett bruksanvisningen for hvordan flyplassen virker. En av dem er Tekna-medlem Gro Jære, som har sivilingeniørutdanning innen teknisk kybernetikk.

I jobben i Oslo Lufthavn bidrar hun til at det nye terminalbygget som nå bygges, overleveres til en trent og godt forberedt driftsorganisasjon slik at anlegget raskt kommer i full produksjon til glede for passasjerer, flyselskap og alle aktørene ved flyplassen.

FRA MELKING TIL KYBERNETIKK

Gro Jære forteller om oppvekst på en gård i Stordalen i Oppdal. Foreldrene var melkebønder. På skolen var hun veldig glad i matematikk, fysikk og kjemi. Hun hadde en god kjemilærer som rådet henne til sivilingeniørstudier, men mente at kjemi ville bli altfor kjedelig. At det ble teknisk kybernetikk var litt tilfeldig. - Kybernetikk var et ord jeg aldri hadde hørt før, men da jeg leste om linjene på NTH synes jeg det høstes spennende ut, sier hun.

Tidligere i karrieren jobbet hun i Siemens, Telenor og Flytoget. - Når folk spør hva jeg jobber med, synes jeg det er litt vanskelig å forklare. Da jeg jobbet jeg i Siemens trodde mange at jeg reparerte vaskemaskiner.

Gro Jære tok etter hvert etterutdanning innen prosjektledelse, samspill og ledelse, og endringsledelse. De fleste jobbene hun har hatt, har dreid seg om prosjektledelse. I Oslo Lufthavn as der hun begynte i 2012, jobber hun i dag som avdelingssjef for «Driftplan, utvikling og TIDE (Test idriftsettelse, drift og eierskifte)» med syv personer under seg.

PÅ ARBEIDSPLASSEN

– Jeg har etter hvert erfaring fra flere ulike bransjer, og liker å ta fatt på nye ting, nye prosjekter. Når jeg begynner å bli god på noe, skifter jeg beite.

De kommende to år er det utbyggingen av terminalbygget T2, som vil ta mye av tiden hennes. Det er den store utbyggingen som skal øke kapasiteten fra 24 til 28 millioner passasjerer årlig. Jære er prosjektleder for mottaksprosjektet T2. – Jeg jobber med at driften av flyplassen tar imot dette prosjektet. Det er en kompleks organisasjon og et byggeprosjekt med mange aktører.

MÅ FUNGERE FRA DAGÉN

Og det er akkurat det komplekse Gro Jære liker i jobben - å ha oversikt over og forståelse for store komplekse systemer – enten det dreier seg om logistikk, informasjonssystemer eller automasjon. Til jobben hører det å arbeide med strategiprosesser, systemendringer, forbedringer og innovasjon. Hun jobber også mot SESAR, et EU-program (Single European Sky) som skal effektivisere luftrommet og redusere utslipp. - Den 27.

april 2017 må den nye flyplassen fungere fra dag én. Alle systemene må virke, vi må ha definert akkurat hvordan alle arbeidsprosesser skal være, og alle må være godt opplært. Vi skal sørge for at alt det

driftsmessige og tekniske virker slik at publikum får en god opplevelse.

– Jobber passer meg helt perfekt – jeg er strukturert og elsker systemer, får raskt oversikt og er god til å skjønne hvor risikoen ligger og hvor man ikke helt snakker samme språk. Som prosjektleder jobber jeg ikke lenger direkte med kybernetikk. Måten jeg får brukt utdanningen på, er at jeg har en grunnleggende forståelse for det tekniske og prosessen. Som prosjektleder sørger jeg for å skaffe grunnlag for å ta beslutninger, jeg tar beslutninger, fordeler ansvar, roller og oppgaver.

– Jeg er god til å stille de riktige «dumme» spørsmålene, sier Gro Jære. Noe av det jeg liker aller best her er at jeg jobber med mange ulike yrkesgrupper fra flyselskap, bakkepersonell, flygere, flygeledere, og teknologer av ulike slag.

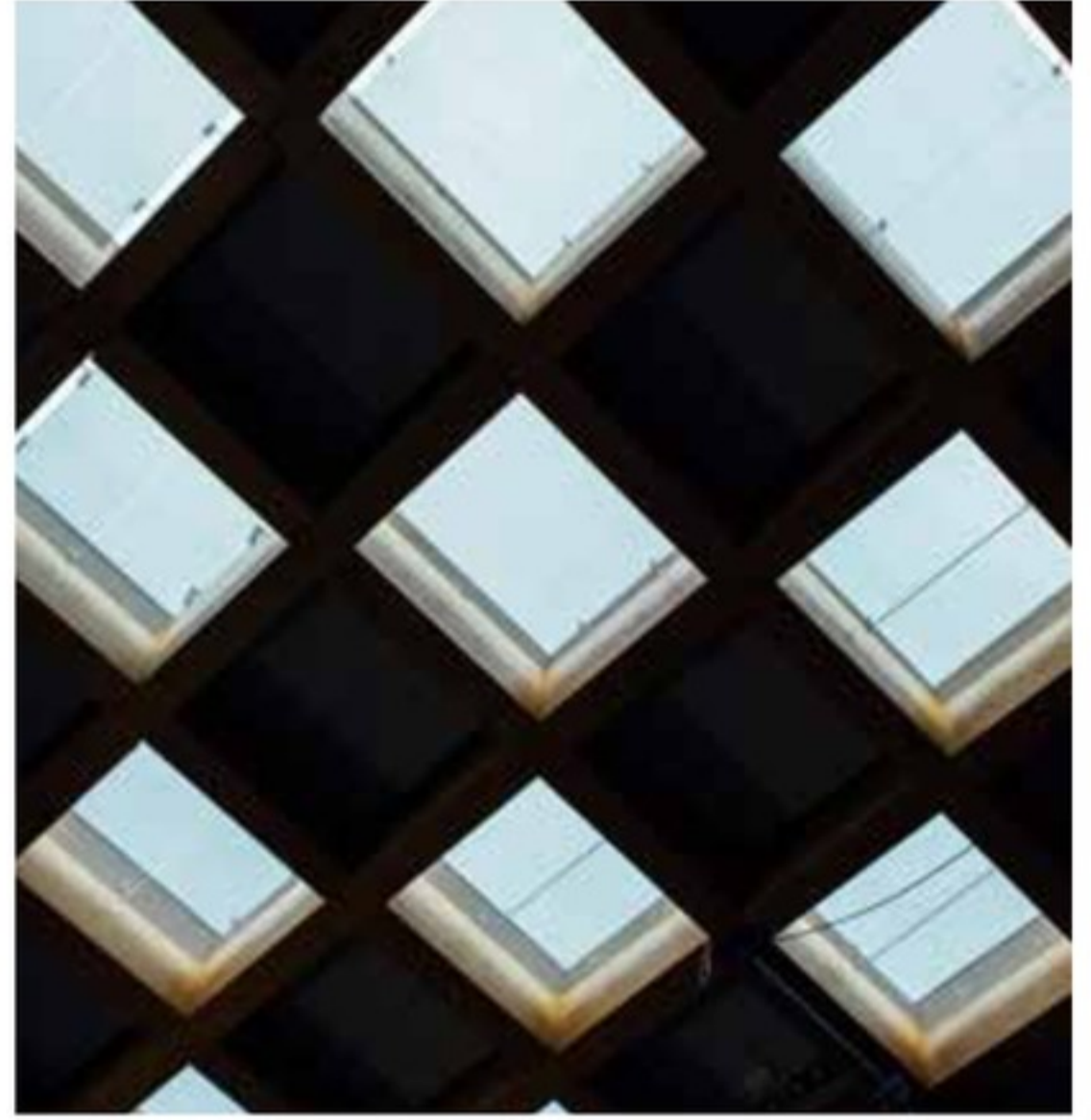
Ennå er det halvannet år til den offisielle åpningen, men mye av bygningsmassen og de tekniske anleggene er på plass. 2016 blir det store året for testing av systemer og opplæring av de 26 000 som jobber på flyplassen. Alle må gjennom grunnpakka. Den er basert på spillteknologi, der simulering og arkitektens BIM-modellering er grunnlaget. I tillegg blir det opplæringen i de enkelte spesialitetene.

“
Jeg er god til å stille
de riktige «dumme»
spørsmålene.
”

FÅ MERKER BYGGEAKTIVITETENE

Sammen med prosjektleder for driftskoordineringsen av T2, Hans Petter Stensjøen, viser Gro Jære Tekna Magasinet rundt på byggeplassen. – Noe av det mest spesielle med byggevirksomheten er at vi faktisk klarer å gjennomføre den uten at de 24 millioner passasjerer som strømmer gjennom i løpet av året, eller ansatte på flyplassen merker noe særlig til det som foregår, sier Stensjøen. Enorme provisoriske vegger mot de nye terminalbyggene og et «hus-i-hus»-system rundt dagens togstasjon sørger for dette.

Det står en mann og passer på at vi tørker godt av oss på beina før vi går inn på marmorgulvet i det nye Sentralbygg Vest. Selv om bygget ennå er en byggeplass, er det grundig rengjort, fordi man er i gang med å montere innsjekkings-skranke med elektronikk som er ømfintlige for støv. Fra denne enden, hvor Norwegian får sitt nye innsjekkingsområde, kommer man til å kunne se hele 800 meter tvers gjennom hele terminalbygget, som totalt blir på 54 000 kvadratmeter. Arkitekturen er en videreføring av eksisterende bygg med samme utforming på limtrebjelker og tak. Mye her skal baseres på selvbetjening for innsjekk av passasjerer og bagasje. Nytt sikkerhetskontrollområde vil bety dobling i forhold til i dag. Dessuten blir det nytt ankomstområde for innland her. Sentralbygg Vest skal stå mekanisk ferdig i mars neste år.



Byggingen av ny terminal T2, tar mye av tiden. Gro Jære er prosjektleder for mottaksprosjektet.



PÅ ARBEIDSPLASSEN

FAKTA OM PROSJEKTET



FERDIGSTILLELSE
APRIL 2017
NYTT TERMINALAREAL:
117 000 M² **DAGENS 148 000 M²**

KOSTNADSRAMME:
14,5 MRD



KAPASITET:
28 MILL
PASSASJERER

FLYOPPSTILLINGSPLASSER:

10 NYE
FJERNOPPSTILLINGS-
PLASSER

11 NYE
BROTILKNYTTETE
OPPSTILLINGSPLASSER



PÅ ARBEIDSPLASSEN

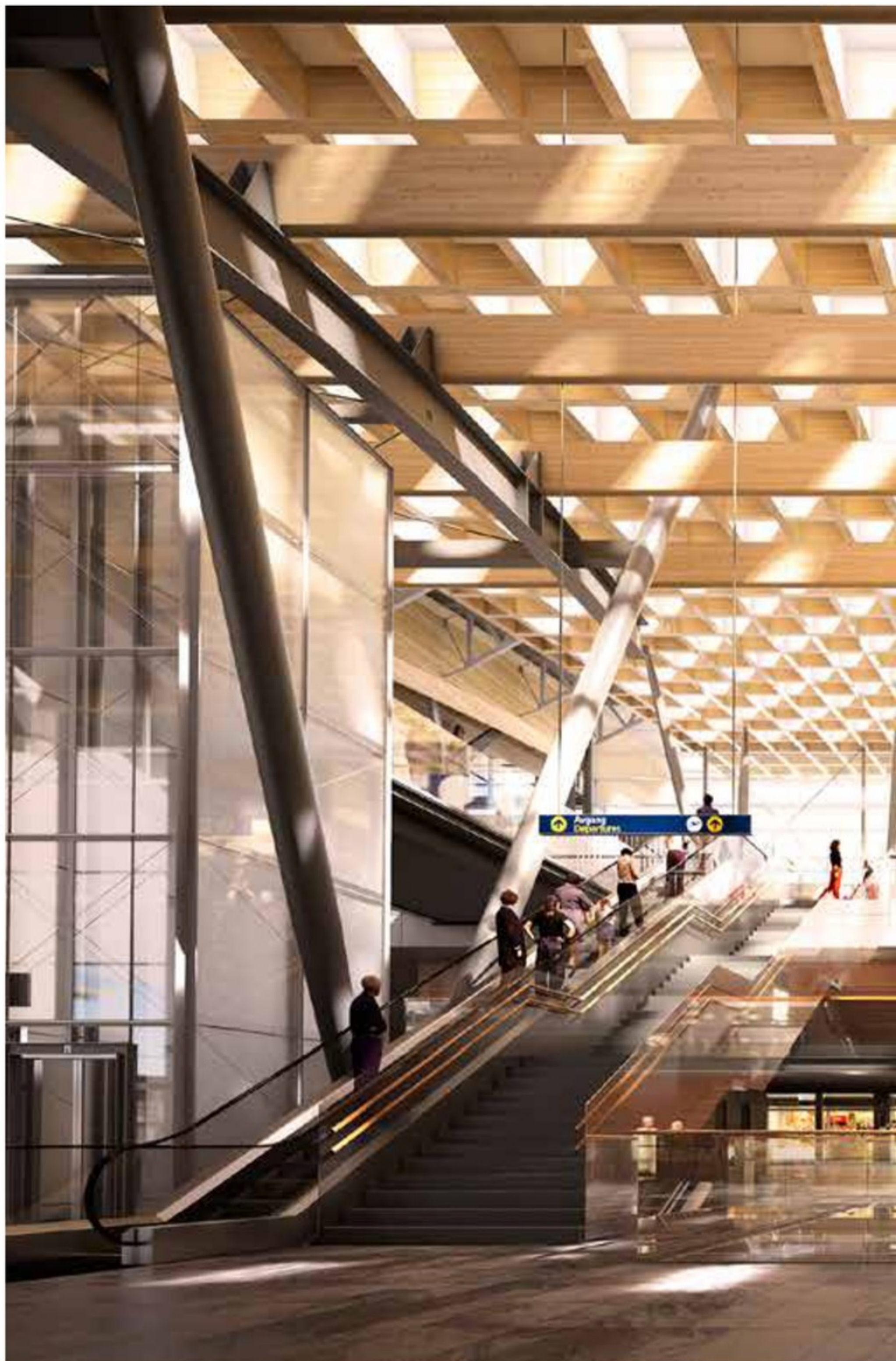
PIR NORD HELT NYTT

- Togstasjonen vil nå komme opp i midten av terminalbyggene. Gro peker på det sjakkrutemønstrete taket over togstasjonen - det ser veldig fint ut fra tårnet og gir fin lyseffekt fra innsiden.

Så går omvisningen til Pir Nord, med en helt ny arkitektonisk utforming. - Noen synes den har et litt orientalsk preg, sier Jære. Det blir både ankomst og avreise i samme etasje, noe som er nytt. Hvis et fly kommer fra utlandet og skal fly videre innenlands, slipper man i fremtiden å taue flyet til en ny gate, slik man må i dag. Det blir innland oppe og utland nede. Det blir mer effektivt. Inn mot dagens avgangshall kommer et nytt 4000 kvadratmeter stort område med tax-free-butikker. - I dette området skal passasjerene skjønne at de er kommet til et skandinavisk land gjennom arkitektonisk utforming og materialvalg. Her blir det stein, trær og fossefall.

Før bygging av terminalbyggene måtte det på flysiden legges ned et kjempearbeid i tekniske systemer, som vann- og avløp, banelyssystemer i grunnen og asfaltering. Og i forløpet av det, måtte eksisterende taksebaner og flyoppstillingsplasser legges om.

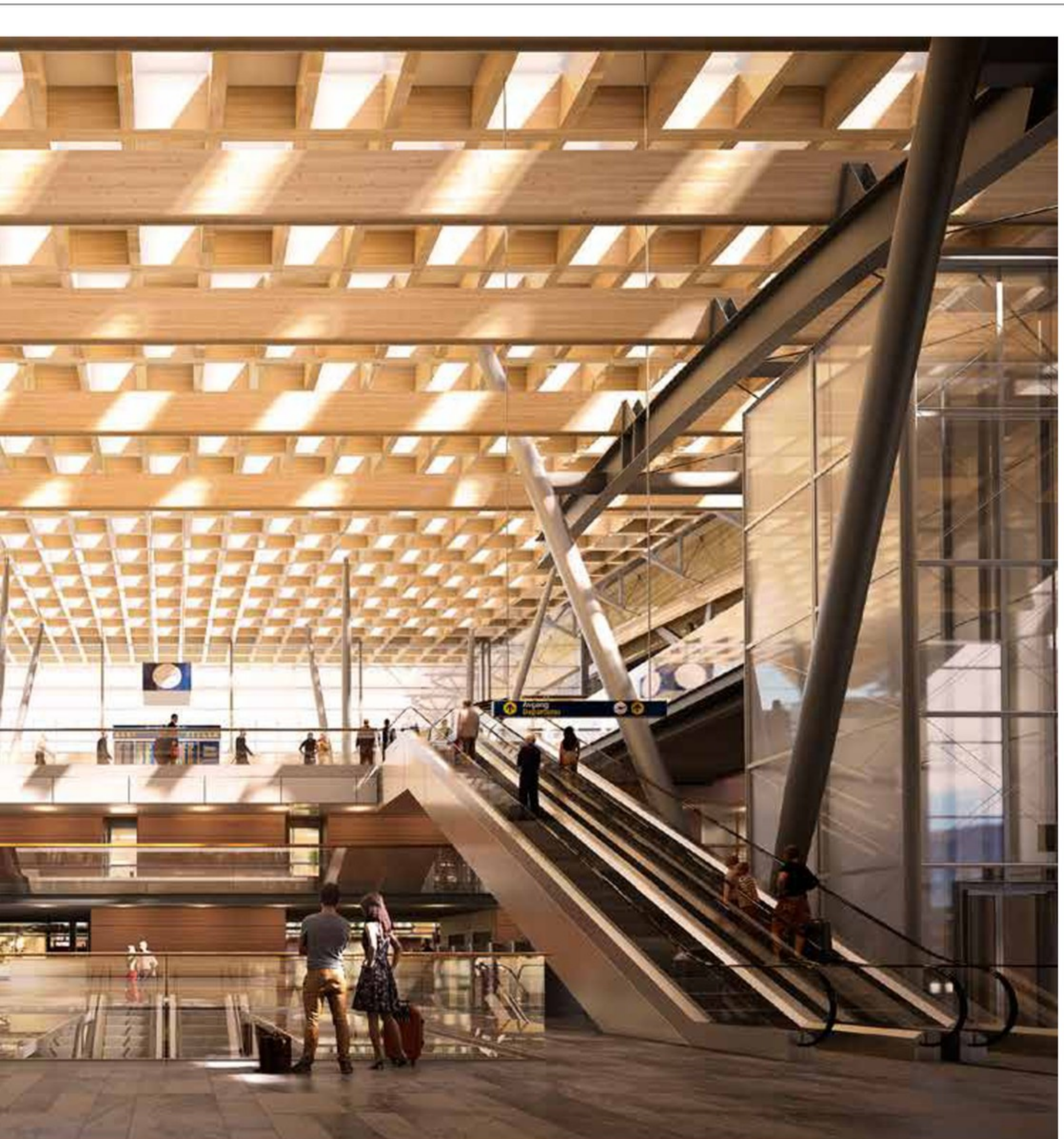
- Dette blir et signalbygg, og det er virkelig gøy å jobbe med noe som blir så kjent i hele befolkningen. Samtidig kan spennende arkitektur være en skikkelig hodepine for de som planlegger tekniske anlegg og driftsadkomst til slike, sier Gro Jære og peker opp i det buede taket der vi kan skimte rammeverk for ventilasjon og belysning.



ENESTÅENDE BREDDER

- Bredden i jobben min er fantastisk. Det er ikke mange arbeidsplasser som har innflygingssystem, bagasjeanlegg, pluss all mulig annen teknologi, og et fantastisk kjøpesenter på ett og samme sted. Det synes jeg er veldig morsomt.

- Vi åpner trinnvis og litt forsiktig - bruker lang tid på å teste ut ting. Publikum vil merke at ting begynner å skje fra høsten 2016. Under den offisielle åpningen 27. april 2017 er målet at alle vi i prosjektet skal gå rundt med lave skuldre og smile mens noen viktige personer



klipper snorer, sier Gro Jære.

Idet vi står på farten kommer Gro Jære på at hun må fortelle om et helt unikt snøprosjekt. Snø skal samles opp gjennom vinteren i en svær grop som er gravd ut, og dekkes med sagflis når våren kommer, for så å brukes til kjøling

av terminalbygget om sommeren. Kulden fra snøens smeltevann utvinnes i en varmeveksler. Det er beregnet at det vil kunne gi tre gigawattimer energi i året, og dekke 20 % av Oslo Lufthavns årlige kjølebehov.

NY TOGSTASJON: Slik vil det se ut der du kommer opp fra den nye togstasjonen. Den blir liggende mellom dagens terminalbygg og den nye delen i vest.